II

(Besluiten waarvan de publikatie voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 20 oktober 1972

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het E.E.G.-Verdrag (IV/496-498-532-511-26238-26577 — „Centrale verwarming")

(Slechts de teksten in de Franse en de Nederlandse taal zijn authentiek)

(72/390/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Vedrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening nr. 17 van 6 februari 1962 (1), en met name op de artikelen 3, 4, 5 en 7,

Gezien de aanmeldingen die, overeenkomstig artikel 5 van Veordening nr. 17, op 30 oktober 1962 zijn verricht door de Syndicale Kamer van het Centrale Verwarmingsmaterieel en aanverwante bedrijven (afdeling ketels en radiatoren), te Brussel, en, op 31 oktober 1962, door de Unie der Belgische Installateurs in Centrale Verwarming, verluchting en pijpleidingen (U.B.I.C.), te Brussel, alsmede door de vennootschap VEHA N.V., te Grobbendonk, ten einde toepassing te verkrijgen van artikel 7 van Verordening nr. 17 ten behoeve van de overeenkomst genaamd „Nationale Conventie voor centrale verwarming tussen Belgische fabrikanten en gehomologeerde Belgische installateurs",

Gezien het verzoek van de vennootschap VEHA N.V., om toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag te verkrijgen in geval de overeenkomst, genaamd „Oprichting van een Homologatiecomité voor constructeurs van materiaal voor centrale verwarming (afdeling ketels en radiatoren)", onder het in artikel 85, lid 1, vervatte verbod zou vallen,

Gezien de verzoeken, die respectievelijk op 15 oktober 1966 door de Nationale Kamer van Installateurs van Centrale Vewarming, Verluchting en Klimaatregeling, te Brussel, en op 17 november 1967 door de vennootschap EUROCALOR N.V., te Wilrijk, overeenkomstig artikel 3 van Verordening nr. 17 bij de Commissie is ingediend, ertoe strekken dat zij de partijen bij de overeenkomst genaamd „Oprichting van een „Homologatiecomité van constructeurs van materiaal voor centrale verwarming (afdeling ketels en radiatoren)" zou verplichten een einde te maken aan de inbreuken op artikel 85 van het Verdrag,

Gehoord de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen overeenkomstig artikel 19, lid 1, van Verordening nr. 17 en Verordening nr. 99/63/EEG (2),

Gezien het door het Adviescomité voor Mededingingsregelingen en Economische Machtsposities, overeenkomstig artikel 10 van Verordening nr. 17 op 14 december 1971 uitgebrachte advies ;

I

1. Overwegende dat de overeenkomst „Nationale Conventie voor centrale verwarming tussen Belgische fabrikanten en gehomologeerde Belgische installateurs", hierna „Conventie" te noemen, op 8 februari 1955 is gesloten tussen de 16 Belgische fabrikanten van stalen en gietijzeren ketels en radiatoren, die hieronder zijn vermeld en hierna „Conventiefabrikanten" zullen worden genoemd, en die lid zijn van de Syndicale Kamer van het centrale verwarmings-

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.

(2) PB nr. 127 van 20. 8. 1963, blz. 2268/63.

materieel en aanverwante bedrijven (afdeling ketels en radiatoren), hierna „C.S.M." te noemen,

— de drie hieronder vermelde Belgische groothandelaren, hierna „Conventiegroothandelaren" te noemen, en

— de Unie der Belgische installateurs in centrale verwarming, verluchting en pijpleidingen (U.B.I.C.), hierna „U.B.I.C." te noemen ;

2. Overwegende dat de conventiefabrikanten, allen Belgische ondernemingen, de volgende waren :

— N.V. Ateliers A.C.V., Ruysbroek,

— N.V. Acomal, Mechelen,

— Fabrieken Antverpia, Mortsel,

— N.V. Cérac, Groot-Bijgaarden,

— S.A. Thomas Defawes, Luik,

— HE Radiatoren, Antwerpen,

— S.A. Heurtey, Luik,

— N.V. Ideal-Standard, Brussel,

— S.A. Usines et fonderies Saint-Roch, Couvin,

— N.V. Socother, Aalter,

— N.V. Sogaz, Machelen,

— S.A. Tubes de Nimy, Nimy,

— N.V. Warneton Chappee, Brussel,

— Ets. Ritchie, Schoten,

— N.V. Rateau, Muizen-bij-Machelen,

— S.p.r.l. Soudron-Sacré, Ans-bij-Luik ;

dat de N.V. VEHA, te Grobbendonk, België, na bij de Belgische autoriteiten een klacht te hebben ingediend tegen de Conventie, en zich duidelijk tegen deze Conventie te hebben verzet, sedert juni 1962 als fabrikant-lid van de C.S.M. aan de Conventie heeft deelgenomen ;

3. Overwegende dat de conventiegroothandelaren de volgende waren :

— Ets. Defounes, Brussel,

— Ets. Chavee, Brussel,

— Ets. Verbeeck, Brussel ;

4. Overwegende dat de U.B.I.C. een beroepsorganisatie is naar Belgisch burgerlijk recht, welke ten doel heeft de studie, de bescherming en de uitbreiding der beroepsbelangen van haar leden te bevorderen ; dat men, om als lid van de U.B.I.C. te worden toegelaten, onder andere moet zijn ingeschreven in het bevoegde Handelsregister, met de vermelding dat men het beroep van installateur van verwarmingen, verluchting, conditionering en pijpleidingen, of van een dezer specialiteiten, uitoefent ; dat de leden van de U.B.I.C. in werkende leden en ereleden zijn onderverdeeld ; dat de werkende leden, die het stemrecht bezitten, zich verbinden de algemene vergaderingen bij te wonen — hun afwezigheid wordt beboet, zo zij niet wegens een belangrijke reden is gerechtvaardigd — en zich te onderwerpen aan alle reglementen van de Unie ; dat de U.B.I.C. wordt beheerd door een bestuur, dat voor 4 jaar wordt gekozen ; dat de algemene vergadering onder andere tot taak heeft alle onderwerpen te bespreken die van belang zijn voor de U.B.I.C., en haar regelmatig worden voorgelegd ; dat de door de algemene vergaderingen, het bestuur en zijn comités genomen besluiten alle leden binden, met inbegrip van de afwezigen ;

5. Overwegende dat de U.B.I.C. reeds in 1960, met 412 leden-installateurs, bijna alle bekende installateurs van het land vertegenwoordigde, en dat het aantal van haar leden-installateurs in 1962 567 bedroeg ; dat 293 installateurs niet-leden van de U.B.I.C. waren toegelaten om aan de Conventie deel te nemen ; dat deze installateurs-leden en niet-leden van de U.B.I.C. ongeveer 90 % van de verdeling en installatie van ketels en radiatoren voor centrale verwarming op de Belgische markt vertegenwoordigden ;

6. Overwegende dat de onder de Conventie vallende materialen ketels en radiatoren voor centrale verwarming uit gietijzer of staal behelzen, met uitzondering van convectoren en andere warmteverpreiders, en ketels voor zuiver industrieel gebruik ;

7. Overwegende dat de voorwaarden voor de uitoefening van het beroep van installateur van centrale verwarmingen in België werden geregeld door het Koninklijk Besluit van 22 februari 1961, houdende „Regeling van de voorwaarden voor de uitoefening van het beroep van installateur van centrale verwarming in de ondernemingen van de ambacht, van de middelgrote- en kleinhandel en van de kleine industrie", dat werd uitgevaardigd in uitvoering van de wet van 24 december 1958, later vervangen door de wet van 15 december 1970 ;

8. Overwegende dat de Conventie voor de installateurs een procedure invoerde van inschrijving in een „register van erkende installateurs-verdelers" ; dat deze procedure in de praktijk slechts volledig werd toegepast voor de installateurs die geen lid waren van de U.B.I.C., omdat de leden van deze unie door hun lidmaatschap zelf reeds werden ingeschreven ; dat de installateurs hun inschrijving moesten aanvragen en een vragenlijst invullen, met vermelding van de rechtsvorm van hun onderneming, van hun beroepsantecedenten, en de belofte moesten doen hun technische kennis aan een onderzoek te onderwerpen indien dit nodig zou worden geacht ; dat de kandidaat op de hoogte werd gesteld van het besluit dat nopens zijn verzoek werd genomen, zonder dat dit werd gemotiveerd, en dat dit werd genomen door een Commissie bestaande uit een voorzitter, door de deelnemers aan de Conventie maar niet uit hun midden gekozen, en uit een gelijk aantal vertegen-

woordigers van de conventiefabrikanten en de installateurs-leden van de U.B.I.C. ; dat de installateur, in geval van toelating, doch vóór zijn inschrijving, zich moest verbinden :

a) aan zijn cliëntele alleen ketels en radiatoren aan te bieden afkomstig van de fabrikanten-ondertekenaars van de Conventie, met uitsluiting van alle andere behalve voor de vervangingsonderdelen die voor zijn werk onmisbaar zijn en voor de produkten die door de genoemde fabrikanten niet werden verkocht, en ook formeel te beloven geen materiaal te plaatsen of aan te sluiten dat hij zich krachtens deze overeenkomst niet mocht verschaffen, zelfs indien de cliënt dit materiaal zelf bezat of leverde,

b) te beloven geen ongemonteerd materiaal in het buitenland of in België te verkopen aan niet in het Register van de erkende installateurs-verdelers ingeschreven ambachtslieden of installateurs, tenzij deze wederverkoop slechts plaatsvond om aan de vraag te voldoen van industriëlen of overheidsinstellingen met eigen montagepersoneel, dat dan voor de plaatsing van het geleverde materiaal zorgde ;

Overwegende dat de conventiefabrikanten zich anderzijds verbonden de ketels en radiatoren in België rechtstreeks alleen te leveren aan installateurs en groothandelaren, die op regelmatige wijze waren ingeschreven in het register van de erkende installateurs-verdelers ; dat de conventiegroothandelaren zich verbonden :

a) het materiaal (ketels en radiatoren) alleen te verkopen
   — aan installateurs die hoewel zij niet tot inschrijving in het Register van de erkende installateurs-verdelers toegelaten waren, of deze toelating niet hadden aangevraagd, het beroep van installateur-verdeler wensten uit te oefenen,
   — aan ambachtslieden die dit kochten om het in de installaties die zij voor derden uitvoerden op te nemen, onder voorwaarde, dat zij in het handelsregister waren ingeschreven,

b) geen ander materiaal (ketels en radiatoren) te kopen of te vertegenwoordigen dan het door de conventiefabrikanten aangeboden materiaal,

c) te weigeren over de levering van ketels en radiatoren te onderhandelen met cliënten-gebruikers, terwijl hun facturen voor de levering van het voornoemde materiaal op naam van de installateur-verdeler of van de ambachtsman moesten worden uitgeschreven ; in uitzonderingsgevallen van rechtstreekse facturering wegens de noodzaak dekking te verkrijgen, moesten zij de creditnota ten gunste van de installateur-verdeler of ambachtsman overleggen, die het materiaal had geplaatst ; de rechtstreeks — bij uitzondering — op naam van de geadresseerde uitgeschreven facturen, moesten de naam van de installateur-verdeler of van de betrokken ambachtsman vermelden, en in dit geval van uitzonderlijke facturering moest het factureringstarief ten minste 35 % hoger liggen dan de aankoopprijs bij de conventiefabrikant ;

9. Overwegende dat, naar aanleiding van besprekingen die de vertegenwoordigers van de conventiefabrikanten en de U.B.I.C. met de Commissie van de Europese Economische Gemeenschap hebben gevoerd, betrokkenen de Conventie op 18 oktober 1962 hebben beëindigd ;

10. Overwegende dat de conventiegroothandelaren de voordelen van rechtstreekse inkoop bij de conventiefabrikanten zijn blijven genieten en dezelfde verplichtingen inzake exclusiviteit en beperking van de klantenkring in acht zijn blijven nemen als ten tijde van de toepassing van de Conventie ;

11. Overwegende dat de C.S.M. en de U.B.I.C., op dezelfde datum, te weten 18 oktober 1962, de overeenkomst „Oprichting van een Homologatiecomité van constructeurs van materiaal voor centrale verwarming (afdeling ketels en radiatoren)" hebben gesloten, hierna „Homologatieovereenkomst" te noemen ;

12. Overwegende dat de onder de Homologatieovereenkomst vallende produkten dezelfde zijn als die welke onder de Conventie vielen ;

13. Overwegende dat, hoewel de invoering van de wet op de toegang tot het beroep een toeneming van het aantal installateurs tengevolge heeft gehad, ongeveer 70 % van de verdeling en installatie van dit materiaal op de Belgische markt nog in handen is van de aan de overeenkomst deelnemende installateurs ;

14. Overwegende dat de C.S.M. een beroepsorganisatie is naar Belgisch burgerlijk recht, welke ten doel heeft de morele en materiële vooruitgang van de handel in en de industrie van centrale verwarmingsmateriaal en aanverwante industrieën te bevorderen en de algemene en bijzondere belangen van de verschillende takken die daarin zijn vertegenwoordigd te beschermen en te verdedigen ; dat binnen de C.S.M. slechts de werkende leden stemgerechtigd zijn, met name de firma's die in België gevestigd zijn en materiaal voor centrale verwarming, verluchting en aanverwante industrieën fabriceren of verkopen ;

15. Overwegende dat de fabrikanten-leden van de C.S.M. bij het afsluiten van de Homologatieovereenkomst dezelfden waren als de ondertekenaars van de Conventie, met uitzondering van de onderneming HE Radiatoren te Antwerpen, die intussen haar werkzaamheden had gestaakt ;

16. Overwegende dat de Homologatieovereenkomst onder andere de volgende bepalingen inhoudt :

a) de C.S.M. en de U.B.I.C. besluiten tot de oprichting van een comité, „Homologatiecomité van constructeurs van materiaal voor centrale verwarming — afdeling ketels en radiatoren" genaamd ; dit Comité is samengesteld uit vier leden van de C.S.M. (afdeling ketels en radiatoren), en uit vier leden van de U.B.I.C., en wordt voorgezeten door iemand die door de leden van het hierboven omschreven Comité wordt gekozen uit personen buiten deze twee verenigingen ;

b) dit Comité heeft tot doel een homologatie-attest als aangesteld leverancier van de leden van de U.B.I.C. af te leveren aan elke natuurlijke of rechtspersoon die in een Lid-Staat van de E.E.G. materiaal voor centrale verwarming (ketels en radiatoren) fabriceert, en die, na deze homologatie als fabrikant te hebben aangevraagd, zich ertoe verbindt onderstaande voorwaarden na te leven :

aa) bij zijn gehele fabricage en al zijn leveringen zorgvuldig de in België geldende reglementen, regels van het vak, gebruiken en normen in acht te nemen ;

bb) garantie te geven voor alle gefabriceerd en geleverd materiaal gedurende de in België algemeen gebruikelijke termijnen,

cc) slechts ketels en radiatoren te leveren aan installateurs die beantwoorden aan de vereisten van de Belgische wettelijke bepalingen tot vaststelling van de beroepsuitoefeningsvoorwaarden voor installateurs van centrale verwarming (besluit van 22 februari 1961),

dd) zich te onthouden van rechtstreekse facturering aan elke persoon of organisatie, buiten de installateurs die bij de wet gemachtigd zijn het beroep uit te oefenen, teneinde het belanghebbenden mogelijk te maken het verkochte materiaal te verifiëren en goed te keuren,

ee) bereid te zijn in dezelfde verhoudingen als de leden van de C.S.M. en eventueel door haar bemiddeling bij te dragen tot alle activiteiten welke door de twee verenigingen bij gemeenschappelijk akkoord aanvaard zijn, en die de beroepsopleiding en bijscholing der installateurs ten doel hebben ;

c) het Comité is verplicht eenmaal per maand, met uitzondering van de maanden juli en augustus bijeen te komen ; elke aanvraag tot homologatie dient op de agenda van de vergadering te worden geplaatst, die minstens vijftien dagen na binnenkomst van de aanvraag plaatsvindt ;

d) elke beslissing betreffende een homologatie-aanvraag wordt bij eenvoudige meerderheid van stemmen genomen ; bij gelijkheid van stemmen is die van de voorzitter beslissend ;

17. Overwegende dat het Homologatiecomité tot ondersteuning van zijn verzoek en om zich naar voornoemde clausule b), aa), te schikken, de kandidaten-fabrikanten die geen lid zijn van de C.S.M., heeft gevraagd een volledig dossier over te leggen betreffende het materiaal waarvoor zij homologatie wensen te verkrijgen, inhoudende de volgende documenten :

a) de technische en technisch-commerciële documentatie inzake het voorgestelde materiaal (niet alleen de documentatie, bestemd voor de klanten maar ook die voor de installateurs),

b) de becijferde plannen duidelijk alle constructiedetails van het voorgestelde materiaal zijn vermeld, en met name de dikte der platen, de plaatsing van de lasnaden, het traject van de verschillende vloeistoffen, de middellijnen der verbindingen met het centrale verwarmingsnet en de aard van de verschillende metalen die bij de constructie worden gebruikt,

c) de verslagen van de proeven waaraan het materiaal, waarvoor een homologatieverzoek wordt ingediend, werd onderworpen ter toepassing van Belgische of buitenlandse normen of reglementen ; deze verslagen moeten vergezeld gaan van een gedetailleerde beschrijving van de bij de proeven gebruikte methode, indien deze niet overeenstemt met de Belgische normen, en moeten duidelijk de naam en het adres van het instituut dat iedere proef heeft uitgevoerd, vermelden ; bovendien moet de aanvragende fabrikant de voorzitter van het Homologatiecomité toestaan zich rechtstreeks tot deze instituten te wenden, om de aanvullende inlichtingen te verkrijgen, welke hij noodzakelijk mocht achten ;

18. Overwegende dat het Homologatiecomité tot de voordelen van de bepalingen van de Homologatieovereenkomst heeft toegelaten :

a) alle fabrikanten-leden van de C.S.M. in hun hoedanigheid van fabrikant en zonder dat hun materiaal was onderzocht,

b) het volgende materiaal van niet bij de C.S.M. aangesloten fabrikanten en importeurs, dat het Comité voor een voorafgaand onderzoek was voorgelegd en waarvan de homologatie op volgende tijdstippen ter kennis van de installateurs werd gebracht :

aa) *van 9 juli 1965 tot 24 mei 1966 :*
een ketel en een radiator van Franse herkomst, een ketel van Nederlandse herkomst, twee ketels van Duitse herkomst, een ketel van Belgische herkomst,

bb) *van 25 augustus 1966 tot 1 december 1966 :*
twee ketels van Duitse herkomst, een ketel van Nederlandse herkomst en drie radiatoren van Belgische herkomst,

cc) *van 1 mei 1968 tot 17 februari 1971 :*

drie ketels van Duitse herkomst, een ketel van Engelse herkomst, een ketel van Luxemburgse herkomst, een ketel van Italiaanse herkomst en drie ketels en een radiator van Belgische herkomst ;

19. Overwegende dat de U.B.I.C. zich bij het sluiten van de Homologatieovereenkomst tegenover de C.S.M. verbonden heeft ervoor te zorgen dat haar leden steeds de voorkeur zullen geven aan het materiaal van de fabrikanten en leveranciers, die de voorwaarden van het Homologatiecomité hebben aanvaard ;

20. Overwegende dat na veelvuldig contact tussen de C.S.M. en de U.B.I.C. door deze beide verenigingen is overeengekomen verbintenissen aan te gaan tot vaststelling van een wederzijdse exclusieve aan- en verkoopverplichting van de bij de C.S.M. aangesloten fabrikanten en de installateurs die deze verbintenissen zouden hebben ondertekend ; dat deze verbintenissen door de leden van de C.S.M. op 10 juni 1966, door de bij de U.B.I.C. aangesloten installateurs, na daartoe op 25 augustus 1966 te zijn uitgenodigd, in oktober 1966, en door een deel van de niet bij de U.B.I.C. aangesloten installateurs na een door het Homologatiecomité tot hen gerichte uitnodiging op 19 september 1966 zijn ondertekend ; dat deze verbintenissen door het Homologatiecomité op 15 februari 1967 van toepassing zijn verklaard ;

21. Overwegende dat op de vergadering van het Homologatiecomité van 18 januari 1967 was overeengekomen dat de leden van de C.S.M. gedurende drie maanden in de gelegenheid zouden worden gesteld om te pogen de installateurs-niet-leden van de U.B.I.C., die de vorengenoemde verbintenissen nog niet schriftelijk waren aangegaan te overreden dit alsnog te doen ; dat de C.S.M. bij brief van 31 januari 1967 daarvan aan het Homologatiecomité bevestiging heeft gegeven voor al haar leden, met uitzondering van de S.A. Heurtey, de N.V. Veha, de N.V. Wilrit Burner en de S.A. Tubes de Nimy, waarbij werd vastgesteld dat deze periode van drie maanden zou lopen van 1 februari tot en met 30 april 1967 ;

22. Overwegende dat de leden van de C.S.M. op 18 december 1967 hebben besloten hun afgevaardigden formeel opdracht te geven, om de afgevaardigden van de U.B.I.C. op de vergadering van het Homologatiecomité van 20 december 1967 in kennis te stellen van de niet-toepassing van de op 10 juni 1966 gesloten verbintenissen ;

23. Overwegende dat de afgevaardigden van de C.S.M. op de vergadering van het Homologatiecomité van 20 december 1967, onder andere hebben verklaard dat de leden van de C.S.M., gezien de huidige omstandigheden — optreden van de Comissie, onmogelijkheid de verkoop aan installateurs die reeds waren bevoorraad te onderbreken — de overeenkomst in die zin zullen blijven toepassen, dat zij slechts de installateurs in het bezit van een getuigschrift van beroepsuitoefening zullen blijven bevoorraden ; dat de afgevaardigden van de U.B.I.C. hebben opgemerkt dat zij dit zouden mededelen aan hun Bestuursraad welke op 21 december 1967 zou vergaderen ; dat de voorzitter van het Homologatiecomité de vergadering heeft gesloten met de vaststelling van onmogelijkheid van besluitvorming, na eraan te hebben herinnerd dat op 18 januari 1967 de verbintenissen niet ter discussie stonden ; dat een termijn van 3 maanden was toegestaan om de installateurs die de genoemde verbintenis nog niet hadden getekend te overreden en dat het, waar deze zaak tot dan toe nog nimmer was aangesneden, de eerste keer was dat de C.S.M. de wettigheid van de verbintenissen in twijfel trok, en dat het Homologatiecomité naar zijn mening de vergissing had begaan het door de leden van de C.S.M. gefabriceerde materiaal zonder onderzoek te hebben gehomologeerd ;

24. Overwegende dat door de U.B.I.C. op 12 september 1968 en door de C.S.M. op 24 december 1968 aan de Commissie is medegedeeld, dat zij de overeenkomst per 20 december 1967 hadden beëindigd ;

25. Overwegende dat de Commissie op 11 oktober 1968 de U.B.I.C. en de C.S.M. heeft verzocht als bewijs een volledig, gewaarmerkt afschrift van de notulen van de zittingen van hun vergaderingen te verstrekken, waarin de opzegging van de Homologatieovereenkomst en de ontbinding van het Homologatiecomité uitdrukkelijk moesten worden genoemd ; dat dit verzoek nog twee maal door de Commissie in op 2 december 1968 en 22 januari 1969 gedagtekende brieven is herhaald ;

26. Overwegende dat de U.B.I.C. de Commissie in antwoord op de mededeling van punten van bezwaar, die deze op 28 december 1970 aan de betrokken partijen had toegezonden, op 22 februari 1971 onder andere heeft doen toekomen :

a) een afschrift van het rondschrijven, dat de U.B.I.C. op 30 mei 1968 aan haar leden heeft gezonden, en waarin wordt gesteld dat na de oprichting van het Homologatiecomité een overeenkomst werd uitgewerkt en toegepast in samenwerking met de C.S.M. en de leveranciers die homologatie van hun materiaal hadden verkregen, met eerbiediging van de gebruikelijke handelscircuits ; dat deze diverse verbintenissen niet door alle leveranciers die deze ondertekend hadden integraal werden nageleefd, omdat sommigen rechtstreeks aan particulieren factureerden en anderen aan niet-erkende firma's leverden, en zelfs aan niet-erkende groothandelaren, en omdat weer anderen bepaalde installateurs aanzetten tot het voeren van een politiek van verkoop zonder montage, hetgeen strijdig was met het algemeen belang van het beroep ; dat de U.B.I.C. naarmate de inbreuken werden vastgesteld de nodige

maatregelen heeft genomen om deze te ondervangen ; dat helaas is gebleken dat een in het kader van de C.S.M. gesloten overeenkomst geen enkele draagwijdte meer bezat ; da de U.B.I.C. dan ook individueel contact heeft opgenomen met de leveranciers en hen heeft verzocht hun produkten uitsluitend voor te behouden aan de installateurs van centrale verwarming die voldoen aan de criteria van de wet op de toegang tot het beroep en ook werkelijk hun beroep uitoefenen, d. w. z. zelf de plaatsing van de apparaten verzorgen,

b) een afschrift van de notulen van de 45e vergadering van het Homologatiecomité van 17 februari 1971, waarin staat dat „de aanwezige partijen (de voorzitter van de C.S.M. en de vicevoorzitter van de U.B.I.C.) eenstemmig vaststellen dat de tussen hen op 18 oktober 1962 gesloten overeenkomst, die de oprichting behelsde van een Homologatiecomité van constructeurs van materiaal voor centrale verwarming (afdeling ketels en radiatoren) is ontbonden. Sinds 20 december 1967 heeft het Comité geen andere functie meer dan de liquidatie van de lopende zaken" ;

27. Overwegende dat partijen op de hoorzitting van 28 april 1971 de Commissie onder andere de volgende documenten hebben overgelegd :

a) een afschrift van de notulen van de vergadering van de C.S.M. van 18 februari 1971 waarin staat dat „alle fabrikanten- en groothandelaren-leden formeel eenstemmig besluiten alle individuele of collectieve overeenkomsten met de U.B.I.C. op te zeggen, behoudens de bepalingen inzake het technisch onderwijs",

b) een exemplaar van het technische en vaktijdschrift „Chaleur et Climats" nr. 424 van april 1971 waarin twee mededelingen staan ; in de eerste wordt onder andere verklaard dat „de U.B.I.C. heeft besloten alle individuele of collectieve overeenkomsten van fabrikanten en groothandelaren met de C.S.M. te beëindigen, behoudens de bepalingen betreffende het technisch onderwijs. Dit besluit, dat is ingegeven door de punten van bezwaar van de zijde van de E.E.G. zal geen wijziging kunnen brengen in de goede betrekkingen van de verenigingen U.B.I.C. — A.T.I.C. en C.S.M., die sinds tal van jaren samenwerken" ; in de tweede wordt onder andere gezegd dat „de C.S.M. heeft besloten alle individuele of collectieve overeenkomsten van fabrikanten en groothandelaren met de U.B.I.C. te beëindigen, behoudens de bepalingen inzake het technisch onderwijs. Dit besluit, dat is ingegeven door de punten van bezwaar van de zijde van de E.E.G. zal geen wijziging kunnen brengen in de goede betrekkingen van de verenigingen U.B.I.C., A.T.I.C. en C.S.M., die sinds tal van jaren samenwerken" ;

28. Overwegende dat de betrokkenen de Commissie op 4 mei 1971 als voorbeeld vier onderzoeksrapporten van het Homologatiecomité hebben toegezonden, welke betroffen :

a) de „Bongas" ketels, waarvoor op 17 februari 1967 een verzoek om homologatie is ingediend, het rapport van de voorzitter van het Homologatiecomité op 22 april 1967 is overgelegd en de mededeling van homologatie aan de installateurs op 12 september 1968 nog niet verricht was,

b) de „Guillot" ketels, waarvoor op 27 april 1966 een verzoek om homologatie was ingediend, het rapport van de voorzitter van het Homologatiecomité op 13 juni 1967 is ingediend en de mededeling van homologatie aan de installateurs op 30 mei 1968 heeft plaatsgevonden,

c) de „Standard-B" ketels, waarvoor het verzoek om homologatie op 23 oktober 1964 is ingediend, een afwijzend rapport van de voorzitter van het Homologatiecomité op 29 september 1965 en een positief rapport op 8 april 1967 is overgelegd, en de mededeling van homologatie aan de installateurs op 30 mei 1968 nog niet had plaatsgevonden,

d) de radiatoren van de vennootschap T.M.T., waarvoor op 27 februari 1967 een verzoek is ingediend, het rapport van de voorzitter van het Homologatiecomité op 6 april 1967 is overgelegd en de mededeling van homologatie aan de installateurs heeft plaatsgevonden op 30 mei 1968 ;

II

Overwegende dat volgens artikel 85, lid 1, van het Verdrag onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemersverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welken de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst ;

1. Overwegende dat de Homologatieovereenkomst, die op 18 oktober 1962 in aansluiting op de zogenaamde Conventie is gesloten, is afgesloten tussen twee voor rekening van hun leden handelende verenigingen ;

2. Overwegende dat deze overeenkomst en haar toepassing evenals de voorgaande overeenkomst met name ertoe strekken en ten gevolge hebben, dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt beperkt ;

Overwegende dat, krachtens de door de overeenkomst opgelegde verplichtingen, de daaraan deelnemende installateurs zich verbinden alleen bij fabrikanten en uitsluitend gehomologeerd materiaal te

kopen ; dat deze installateurs derhalve bij de aankoop van materiaal niet vrij uit alle aanbiedingen kunnen kiezen ; dat hunnerzijds de gebruikers die ketels en radiatoren bij deze installateurs willen kopen en door hen willen doen installeren, hun keuze uitsluitend moeten beperken tot gehomologeerd materiaal ;

Overwegende dat deze beperking van de keuzemogelijkheden van deze installateurs en deze verbruikers niet onaanzienlijk is ; dat in feite, ten einde in aanmerking te kunnen komen voor de aankopen van en het doen installeren door deze installateurs, de fabrikanten

— zich moeten voegen naar de eisen van een particuliere organisatie, die hun de verplichting tot homologatie van al hun materiaal en het verbod tot verkoop aan de groothandelaren en de ondernemers, die belangrijke kopers van dit materiaal zijn, oplegt

— een hoeveelheid kunstmatige hindernissen moeten overwinnen, die worden gevormd door de langdurige termijnen, die met het inwinnen van gegevens en de mededeling van de homologatie aan deze installateurs gemoeid zijn, en door de discriminerende handelwijzen, die door de ondertekenaars van de overeenkomst ten opzichte van niet aangesloten fabrikanten worden bedreven ;

dat om deze redenen een niet onaanzienlijke hoeveelheid van dit materiaal, buiten België geproduceerd door fabrikanten van de gemeenschappelijke markt, niet wordt gehomologeerd ;

Overwegende dat deze verplichtingen terzelfdertijd ertoe strekken en ten gevolge hebben dat de afzetmogelijkheden van de fabrikanten voor het niet-gehomologeerd materiaal aanzienlijk worden beperkt ; dat in feite de fabrikanten wier materiaal niet is gehomologeerd niet kunnen leveren aan de aan de overeenkomst deelnemende Belgische installateurs, die ongeveer 70 % van de verdeling en de installatie van centrale verwarmingsmateriaal in België in handen hebben ;

Overwegende dat de door de overeenkomst aan de fabrikanten opgelegde verplichtingen het gehomologeerde materiaal alleen te verkopen aan de installateurs, eveneens op aanzienlijke wijze de afzetmogelijkheden in België van deze fabrikanten beperkt ; dat zij in feite niet de Belgische ondernemers en groothandelaren kunnen bevoorraden, die op zichzelf al belangrijke kopers van deze produkten zijn ;

Overwegende dat deze verplichting tevens ten gevolge heeft, dat de ondernemers en groothandelaren worden afgesneden van aanzienlijke bevoorradingsbronnen binnen de gemeenschappelijke markt ; dat zij in feite geen handelsrelaties kunnen aangaan met 14 belangrijke aanbieders van gehomologeerd materiaal in de gemeenschappelijke markt ;

3. Overwegende dat de uit deze overeenkomst voortvloeiende mededingingsbeperkingen de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden ;

Overwegende dat de fabrikanten immers, al naar gelang hun materiaal al dan niet is gehomologeerd, verhinderd worden dit te leveren aan de Belgische ondernemers en de groothandelaren, die aanzienlijke kopers van dit materiaal zijn, of dit te leveren aan en te doen installeren door de aan de overeenkomst deelnemende installateurs die ongeveer 70 % van de verdeling en de installatie van dit materiaal in België vertegenwoordigen ; dat de Belgische ondernemers en groothandelaren hunnerzijds worden afgesneden van belangrijke bevoorradingsbronnen in de overige Lid-Staten en dat de aan de overeenkomst deelnemende installateurs uit alle aanbiedingen uit de gemeenschappelijke markt niet de meest gunstige kunnen kiezen, doch alleen de offertes van fabrikanten wier materieel is gehomologeerd, in aanmerking mogen nemen ;

Overwegende dat hieruit volgt dat deze overeenkomst de mogelijkheden tot uitvoer naar België voor de fabrikanten van het betrokken materiaal uit de overige Lid-Staten en de mogelijkheden tot invoer van dit materiaal uit deze staten voor de Belgische kopers op niet onaanzienlijke wijze beperkt ; dat de handelsstromen tussen Lid-Staten daardoor worden beïnvloed op een wijze, die schadelijk is voor de verwezenlijking van het streven naar de totstandbrenging van een enkele markt tussen deze staten ;

III

Overwegende dat, krachtens artikel 85, lid 3, de bepalingen van lid 1 van dit artikel buiten toepassing kunnen worden verklaard voor elke overeenkomst die bijdraagt tot verbetering van de produktie of van de verdeling der produkten of tot bevordering van de technische of economische vooruitgang, mits een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen de gebruikers ten goede komt, en zonder nochtans aan de betrokken ondernemingen :

a) beperkingen op te leggen welke voor het bereiken van deze doelstellingen niet onmisbaar zijn,

b) de mogelijkheid te geven, voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten de mededinging uit te schakelen ;

Overwegende dat de Homologatieovereenkomst niet voldoet aan de in artikel 85, lid 3, gestelde voorwaarden ; dat zij niet bijdraagt tot de verbetering van de produktie en de verdeling der produkten of tot de bevordering van de technische of economische vooruitgang in de zin van deze bepalingen ;

Overwegende dat de argumentatie van de aanmelders, geen enkele aanwijzing kent ten bewijze dat door de hierboven in punt II aan een onderzoek onderworpen beperkingen beter dan door de mede-

dinging zelf de rentabiliteit van produktie en verdeling alsmede de technische of economische vooruitgang zou kunnen worden verbeterd ; dat de feiten die de Commissie ter beschikking staan een dergelijke conclusie ook niet wettigen ;

Overwegende dat niet valt in te zien hoe het mogelijk zou zijn de kwaliteit van de betrokken produkten te verbeteren door de uitschakeling van bepaalde categorieën kopers en de beperking van de mogelijkheden tot verkoop op de Belgische markt voor de fabrikanten van deze produkten ; dat de technische normen waarop het Homologatiecomité zich baseert om goedkeuring te verlenen, die van het Belgisch Instituut voor Normalisatie zijn, dat daarvoor een verklaring van conformiteit aan allen, die daartoe het verzoek doen, afgeeft ; dat het bestaan van het Homologatiecomité dus alleen maar een verzwaring vormt van het normale stelsel van individualisatie van de produkten ten aanzien van de betrokken normen voor de aan de overeenkomst deelnemende installateurs ; dat derhalve niet blijkt, hoe de verplichting voor installateurs, bij de fabrikanten alleen gehomologeerd materiaal te kopen en de verplichting voor deze fabrikanten alleen aan de installateurs te verkopen een betere garantie dan de concurrentie zelf zou kunnen bieden voor een meer economische verdeling ; dat de aanmelders geen elementen verstrekt hebben ten bewijze van een verbetering van de verdeling of een daling van de verbruikersprijzen en dat de Commissie deze evenmin heeft kunnen vinden ; dat ten slotte de door de overeenkomst opgelegde verplichtingen evenmin een betere installatie van het materiaal waarborgen ; dat de gestelde kwalificatie-eisen aan de aan de overeenkomst deelnemende installateurs in feite zijn voorgeschreven bij de Belgische wettelijke regelingen ; dat de ondernemers en groothandelaren wel degelijk kunnen beschikken over installateurs, die aan deze bepalingen voldoen en dat de aanmelders overigens hebben toegegeven, dat de verplichtingen van de overeenkomst een betere individualisering van degenen die het materiaal installeren niet mogelijk maken ; dat dus niet valt in te zien, dat de door de overeenkomst opgelegde verplichtingen aanzienlijke objectieve voordelen hebben, die kunnen opwegen tegen de daaruit voortvloeiende bezwaren op mededingingsgebied ;

IV

Overwegende dat de Commissie volgens artikel 3, lid 1, van Verordening nr. 17, indien zij op verzoek of ambtshalve een inbreuk op artikel 85 van het Verdrag vaststelt, de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen bij beschikking kan verplichten aan de vastgestelde inbreuk een einde te maken ;

Overwegende dat de Commissie, nadat betrokkenen verklaard hadden de inbreuk te hebben beëindigd, en gezien de bevoegdheden welke aan de vergaderingen van de C.S.M. en de U.B.I.C. en aan het Homologatiecomité zijn voorbehouden, hen gevraagd heeft als bewijs een volledig gewaarmerkt afschrift te overhandigen van de notulen van de vergadering, welke uitdrukkelijk de opzegging van de Homologatieovereenkomst en de ontbinding van het Homologatiecomité moesten vermelden ; dat dit verzoek gesteld werd in de brieven van de Commissie van 11 oktober 1968, 2 december 1968 en 22 januari 1969 ; dat de notulen van het Homologatiecomité van 17 februari 1971 zijn ontbinding niet vermelden ; dat de notulen van de bijeenkomst van de vergadering van de C.S.M. van 18 februari 1971 noch de opzegging van de overeenkomst noch de ontbinding van het Homologatiecomité uitdrukkelijk vermelden ; dat geen enkele copie van de notulen van de bijeenkomsten van de vergaderingen door de U.B.I.C. werd verstrekt ; dat er twijfel blijft bestaan aan het beëindigd zijn van de inbreuk ; dat het gezien het voorgaande, noodzakelijk blijkt de C.S.M. en de U.B.I.C. te verplichten een einde te maken aan de hierboven in punt II vastgestelde inbreuk op artikel 85 van het Verdrag ;

V

Overwegende dat betrokkenen de toepassing van artikel 7, lid 1, van Veordening nr. 17 gevraagd hebben, ten behoeve van de Conventie, die op 8 februari 1955 is gesloten en nadien vervangen door de Homologatieovereenkomst ;

Overwegende dat artikel 7, lid 1, van Verordening nr. 17 bepaalt dat indien overeenkomsten, die op het tijdstip waarop deze verordening in werking treedt bestaan en vóór 1 november 1962 zijn aangemeld, niet voldoen aan de voorwaarden van artikel 85, lid 3, van het Verdrag, en door de betrokken ondernemingen beëindigd of zodanig gewijzigd worden dat zij niet meer onder het verbod van artikel 85, lid 1, vallen, dan wel voldoen aan de voorwaarden van artikel 85, lid 3, het verbod van artikel 85, lid 1, slechts van toepassing is gedurende de periode die de Commissie vaststelt ;

1. Overwegende dat de Conventie is gesloten op 8 februari 1955 en op 30 oktober 1962 is aangemeld ;

2. Overwegende dat de Conventie is gesloten tussen ondernemingen en een ondernemersvereniging die voor rekening van haar leden optreedt ;

Overwegende dat de door de Conventie opgelegde verplichtingen ertoe strekten en ten gevolge hadden dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt werd beperkt ;

Overwegende dat de in het Distributeursregister ingeschreven installateurs volgens de Conventie gehouden waren alleen ketels en radiatoren van de conventiefabrikanten te verkopen, te plaatsen of aan te sluiten, terwijl de conventiegroothandelaren verplicht werden alleen ketels en radiatoren van de conventiefabrikanten te verkopen of te vertegenwoordigen ; dat dientengevolge deze installateurs en

deze groothandelaren bij de aankoop van materiaal niet vrij konden kiezen uit alle aanbiedingen en de installateurs bovendien alleen de installatie van materiaal van conventiefabrikanten mochten accepteren ; dat hunnerzijds de gebruikers, die ketels en radiatoren door deze installateurs wilden doen installeren, in hun keuze werden beperkt tot het materiaal van conventiefabrikanten alleen ;

Overwegende dat deze beperking van de keuzemogelijkheden van deze installateurs en gebruikers aanzienlijk was, aangezien een groot aantal fabrikanten van deze produkten buiten België, niet bij de Conventie waren aangesloten ;

Overwegende dat deze verplichtingen tevens ertoe strekten en ten gevolge hadden, dat de afzetmogelijkheden van de niet bij de Conventie aangesloten fabrikanten op aanzienlijke wijze werden beperkt ; dat deze fabrikanten immers waren afgesneden van een belangrijke afzetmarkt, bestaande uit de conventiegroothandelaren en de in het Distributeursregister ingeschreven installateurs, die destijds ongeveer 90 % van de verdeling en installatie van deze produkten in handen hadden ;

Overwegende dat de uit deze overeenkomst voortvloeiende mededingingsbeperkingen de handel tussen Lid-Staten ongunstig konden beïnvloeden ;

Overwegende dat de kunstmatige verdeling van de Belgische markt in twee deelmarkten een ongunstige invloed had op de handel tussen Lid-Staten ; dat immers de niet bij de Conventie aangesloten fabrikanten en onder andere de onderdanen van de overige Lid-Staten hun produkten niet konden verkopen aan de in het Distributeursregister ingeschreven installateurs of de conventiegroothandelaren, terwijl deze installateurs en groothandelaren ongeveer 90 % van de verdeling en installatie van deze produkten in België beheersten ;

Overwegende dat, de aankoopmogelijkheden in de overige Lid-Staten voor de Belgische kopers eveneens aanzienlijk waren beperkt ; dat immers de conventiegroothandelaren en de in het Distributeursregister ingeschreven installateurs van alle aanbiedingen uit de gemeenschappelijke markt niet de gunstigste konden kiezen, doch alleen de offertes van de conventiefabrikanten in aanmerking moesten nemen ;

Overwegende dat hieruit volgt dat deze overeenkomst de mogelijkheden voor uitvoer naar België voor de fabrikanten van deze produkten uit andere Lid-Staten en de mogelijkheden tot invoer van deze produkten van herkomst uit deze staten voor de Belgische kopers op niet onaanzienlijke wijze beperkte ; dat de handelsstromen tussen Lid-Staten hierdoor werden beïnvloed op een wijze, die schadelijk was voor de verwezenlijking van het streven naar de totstandbrenging van een enkele markt tussen Lid-Staten ;

3. Overwegende dat de Conventie niet voldoet aan de in artikel 85, lid 3, gestelde voorwaarden ; dat zij niet bijdraagt tot de verbetering van de produktie en de verdeling van de produkten of tot de bevordering van de technische of economische vooruitgang in de zin van deze bepalingen ;

Overwegende dat de argumentatie van de aanmelders geen enkele aanwijzing bevat ten bewijze dat door de in punt V, sub 2, onderzochte beperkingen beter dan door de mededinging zelf een rentabiliteitsvergrotend effect op de verdeling zou worden uitgeoefend en de technische vooruitgang zou worden bevorderd ; dat de feiten, die de Commissie ter beschikking staan, een dergelijke conclusie ook niet wettigen ;

Overwegende dat niet valt in te zien hoe het mogelijk zou zijn geweest invloed uit te oefenen op de beroepsverrichtingen met betrekking tot de installatie van en de serviceverlening voor de betrokken produkten door de aan de overeenkomst deelnemende installateurs en de conventiegroothandelaren aankoopbeperkingen op te leggen, gebaseerd op de uitsluiting van door fabrikanten van de gemeenschappelijke markt anders dan in België geproduceerd materiaal ; dat de eventuele controle van de beroepsbekwaamheid van de installateurs, die bij de overeenkomst als voorwaarde voor hun inschrijving in het Distributeursregister was gesteld, overigens was uitgeschakeld met het oog op de verkopen van conventiegroothandelaren aan de overige installateurs en aan de ambachtslieden ; dat deze beperkingen integendeel tot een verslechtering leidden ten opzichte van de situatie, die bij een stelsel van vrije mededinging zou hebben bestaan ; dat ten gevolge van de exclusieve aankoopverplichting bij de conventiefabrikanten door de installateurs-leden, de keuzemogelijkheden van gebruikers die zich tot deze installateurs wendden, sterk waren verminderd aangezien zij zich moesten beperken tot het materiaal van de conventiefabrikanten alleen ; dat er voorts geen enkele band bestaat tussen de aan de conventie-installateurs en -groothandelaren opgelegde verplichtingen enerzijds en de door een niet in het kader van het akkoord optredende beroepsorganisatie aan de installateurs gegeven opleidings- en bijscholingscursussen anderzijds ;

Overwegende dat er geen ander objectief en concreet gegeven naar voren is gebracht of kan worden gezien dat de conclusie zou wettigen dat de Conventie bijdraagt tot verbetering van de produktie of tot bevordering van de economische vooruitgang ; dat niet blijkt dat de Conventie ten opzichte van de situatie die zou hebben bestaan indien zij niet was gesloten, merkbare objectieve voordelen biedt voor de verdeling van de betrokken produkten en de technische vooruitgang die de nadelen die daaruit voortvloeien op het vlak van de mededinging zouden kunnen goedmaken ;

4. Overwegende dat de betrokkenen de Commissie op 18 oktober 1962 hebben medegedeeld dat zij de Conventie hadden ontbonden ;

Overwegende echter, dat op dezelfde datum, 18 oktober 1962, de C.S.M. en de U.B.I.C. de Homologatieovereenkomst afgesloten hebben ; dat de inbreuk op artikel 85 van het Verdrag in deze overeenkomst in wezen voornamelijk bestaat uit een verplichting van de installateurs die aan de overeenkomst deelnemen tot exclusieve aankoop bij de fabrikanten die aan de overeenkomst deelnemen ; dat de bij de conventie aangesloten groothandelaren gebonden zijn gebleven aan de exclusieve aankoop en vertegenwoordiging, welke ten behoeve van de fabrikanten-leden van de C.S.M. in het leven waren geroepen, op dezelfde wijze als bij hun deelneming aan de Conventie ;

Overwegende dat de Conventie weliswaar formeel beëindigd werd, doch dat de Homologatieovereenkomst soortgelijke beperkingen van de mededinging terugbracht, zodat de voorwaarden voor toepassing van artikel 7 niet zijn vervuld,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

De overeenkomst „Oprichting van een Homologatiecomité voor de constructeurs van materiaal voor centrale verwarming (afdeling ketels en radiatoren)", gesloten tussen de twee volgende verenigingen :

— „Syndicale Kamer van het centrale verwarmingsmaterieel en aanverwante bedrijven (afdeling ketels en radiatoren)" te Brussel (België), en

— „Unie der Belgische Installateurs in Centrale verwarming, verluchting en pijpleidingen (U.B.I.C.)" te Brussel (België),

die in haar voorschriften een verplichting van de aan de overeenkomst deelnemende installateurs tot exclusieve aankoop bij de aan de overeenkomst deelnemende fabrikanten invoerde, vormt een inbreuk op de bepalingen van artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap.

Artikel 2

De verklaring van niet-toepasselijkheid bedoeld in artikel 85, lid 3, wordt geweigerd voor de overeenkomst „Oprichting van een Homologatiecomité voor constructeurs van materiaal voor centrale verwarming (afdeling ketels en radiatoren)".

Artikel 3

De in artikel 1 genoemde ondernemersverenigingen zijn verplicht onverwijld een einde te maken aan de in dat artikel genoemde inbreuk.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot de „Syndicale Kamer van het Centrale verwarmingsmaterieel en aanverwante bedrijven (afdeling ketels en radiatoren)" te Brussel (België), de „Unie der Belgische installateurs in centrale verwarming, verluchting en pijpleidingen (U.B.I.C.)" te Brussel (België), de „Nationale Kamer van Installateurs van centrale verwarming, verluchting en klimaatregeling te Brussel (België) en tot de volgende Belgische ondernemingen :

1. Ets. Defounes, te Brussel,
2. Ets. Chavee, te Brussel,
3. Ets. Verbeeck, te Brussel,
4. N.V. Ateliers A.C.V., te Ruisbroek,
5. N.V. Acomal, te Mechelen,
6. Fabrieken Antverpia, te Mortsel,
7. N.V. Cérac, te Groot-Bijgaarden,
8. S.A. Thomas Defawes, te Luik,
9. S.A. Heurtey, te Luik,
10. N.V. Ideal-Standard, te Brussel,
11. S.A. Usines et fonderies Saint-Roch, te Couvin,
12. N.V. Socother, te Aalter,
13. N.V. Sogaz, te Machelen,
14. S.A. Tubes de Nimy, te Nimy,
15. N.V. Warneton Chappee, te Brussel,
16. Ets. Ritschie, te Schoten,
17. N.V. Société Rateau, te Muizen-bij-Machelen,
18. S.p.r.l. Soudron-Sacré, te Ans-lez-Liège,
19. N.V. Veha, te Grobbendonk,
20. N.V. Eurocalor, te Wilrijk.

Gedaan te Brussel, 20 oktober 1972.

Voor de Commissie

De Voorzitter

S. L. MANSHOLT